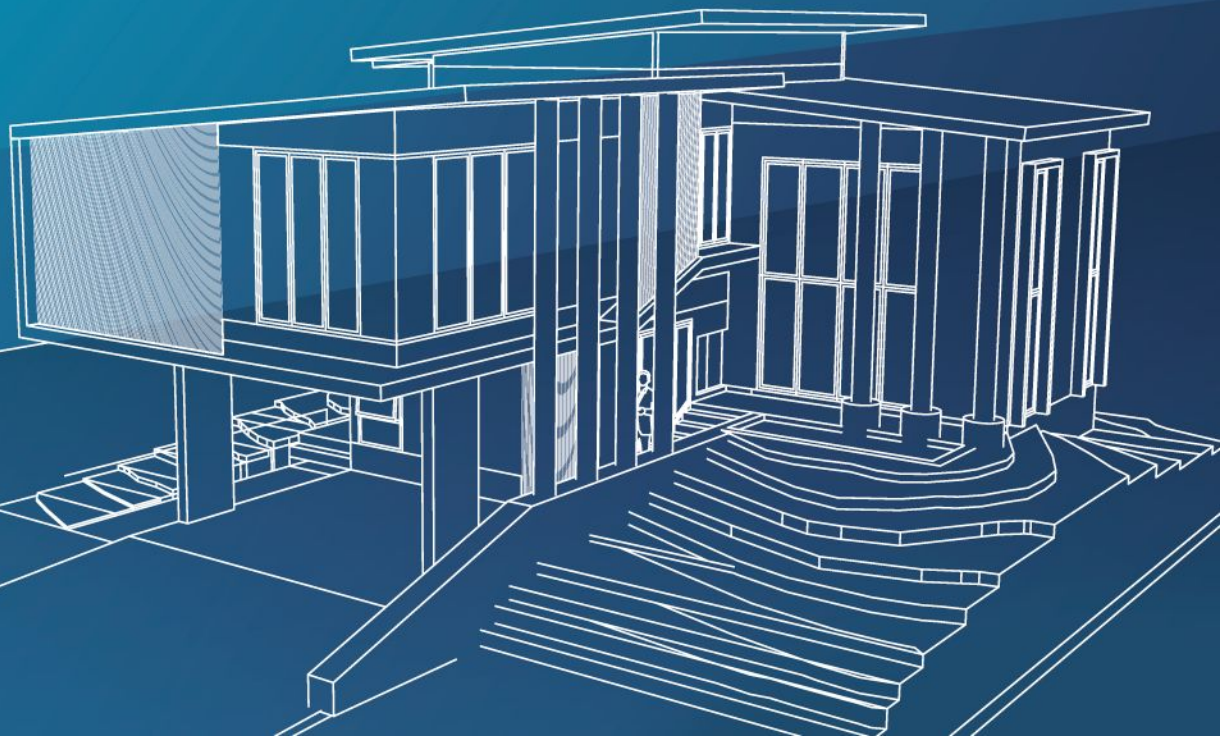

Україна в 1994—1999 рр.

11 клас, Історія
України, тема 42,
Хорькова Л.В., КЗШ
№114

Хронологія

1

27 березня 1994 р.- вибори до Верховної Ради України;

2

червень—липень 1994 р. — позачергові вибори Президента України (перемога Л. Кучми);

3

8 червня 1995 р. — Конституційний договір між Президентом і Верховною Радою України;

4

28 червня 1996 р. — прийняття Конституції України;

5

29 березня - 1998 р. — вибори до ВРУ

Основні поняття і терміни:

- дострокові вибори
- Конституція України
- змішана виборча система

Перегрупування партійно-політичних сил в умовах незалежної держави

- на час проголошення незалежності України існувало понад 20 політичних партій.
- після серпневих подій 1991 р. та заборони КПУ в політичному житті України стали переважати партії та рухи національно-демократичного спрямування.
- засуджували тоталітаризм, виступали за розбудову національної держави,
- національно-демократичні сили володіли на той час політичною ініціативою, однак не спромоглися трансформувати її у стійку більшість у ВРУ.

Партії правого спрямування

- Праве крило політичних сил представляли партії національного й націоналістичного напрямів:
- Народний рух України (НРУ),
- Демократична партія України (ДПУ),
- Українська республіканська партія (УРП),
- Конгрес Українських націоналістів (КУН),
- Християнсько-демократична партія України (ХДПУ),
- Українська національна асамблея (УНА).

Проголошення незалежності дало можливість перенести в Україну діяльність організації українських націоналістів (ОУН), яка раніше функціонувала за кордоном.

Партії лівого спрямування

- стрімке погіршення соціально-економічного становища стало підґрунтям для відновлення лівого руху.
- Створення соціалістичної партії України (СПУ) на чолі з О.Морозом.
- Оголосила про своє існування селянська партія України (СелПУ). Вона виступила за відродження селянства як основи зміцнення нової держави.
- У жовтні 1993 р. після тривалих дебатів відродилася Комуністична партія України (КПУ).
- У березні 1995 р. делегати другого з'їзду проголосили КПУ правонаступницею партії, що існувала у складі КПРС і була заборонена в серпні 1991 р.
- До лівих належить і Прогресивна соціалістична партія України (ПСПУ), зареєстрована у квітні 1996 р.

Партії центристського спрямування

- 1991—1993 рр. майже 28 політичних партій заявили про свою центристську позицію. Партії центристського спрямування в 1992 р. заснували громадсько-політичне об'єднання «нова Україна».
- Центристські партії виявилися нечисленними й мали незначний вплив у суспільстві.
- У 1994 р. тільки шість партій центристською спрямування провели своїх представників до Верховної Ради.
- Лідерство належало Ліберальній партії України (ЛПУ).
- До її складу входили переважно представники східних регіонів країни.
- Помітну роль у центристському русі відігравала Партія праці України (ППУ).
- До центристського напрямку прилягало соціал-демократичне крило, представлене соціал-демократичною партією України (СДПУ) і соціал-демократичною партією України (об'єднаною).

Президентський курс підтримували партії центристського спрямування. Ліві та праві сили, по суті, перебували в опозиції до президентської влади.

НАЙБІЛЬШІ ПОЛІТИЧНІ ПАРТИ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ 1990-Х РР.

Назва	Голова	Політичне спрямування
Комуністична партія України	П. Симоненко	Ліва
Соціал-демократична партія України (об'єднана)	В. Медведчук	Центристська
Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»	В. Драченко	Центристська
Народно-демократична партія	В. Пустовойтенко	Центристська
Трудова партія України	М. Сирота	Центристська
Український Народний Рух	Ю. Костенко	Права
Соціалістична партія України	О. Мороз	Ліва
Партія зелених України	В. Кононов	Центристська
Народний Рух України	Г. Удовенко	Права
Реформи та порядок	В. Пинзеник	Центристська
Конгрес українських націоналістів	Я. Стецько	Права
Селянська партія України	С. Довгань	Ліва
Прогресивна соціалістична партія України	Н. Вітренко	Ліва

Дострокові вибори до Верховної Ради України та президента України 1994р. Л. Кучма.

- загострення соціально-економічної ситуації в країні
- загострення політичної ситуації
- населення висловлювало невдоволення діяльністю Верховної ради та Президента України.
- прийнято рішення провести дострокові вибори Президента й Верховної ради України.
- 27 березня 1994 р. відбулися вибори до Верховної ради України.
- було обрано 338 народних депутатів, половина з яких — члени політичних партій.
- вибори засвідчили домінування лівих сил у Верховній раді.
- 18 травня 1994 р. Головою Верховної ради було обрано О. Мороза. Новий парламент Прем'єр-міністром затвердив В. Масола.

Президент

- Процес зміни політичної влади в Україні завершили президентські вибори, що відбулись у червні—липні 1994 р.
- У другому турі виборів перемогу здобув Л. Кучма. Його кандидатуру підтримали східні й південні регіони України та Крим.
- 9 липня новообраний Президент України склав присягу.
- Вибори 1994 р. стали свідченням того, що Україна стоїть на демократичному шляху розвитку.
- Вона стала першою серед країн СНД, де зміна влади відбулася мирним демократичним шляхом.

Конституційний процес

- Конституційний процес розпочався з прийняття Декларації про державний суверенітет України (16 липня 1990 р.).
- Передбачалася розробка нової Конституції. Було утворено комісію з вироблення нового основного Закону (Конституційна комісія).
- Конституції України як основному Закону держави властиві особливості правового статусу: вона має найвищу юридичну силу, є основою для прийняття інших нормативних актів держави. їй притаманна підвищена стабільність.
- 17 вересня 1991 р. після внесення змін і доповнень Верховна рада перейменувала Конституцію УРСР в Конституцію України.

Проекти Конституції

- У 1992 р. було підготовлено офіційний проект, який у липні того самого року було винесено на всенародне обговорення.
- Доопрацьований проект Конституції у травні 1992 р. було подано до Верховної ради, а вдруге — у жовтні 1993 р. із різних причин, як об'єктивних, так і суб'єктивних, усі ці проекти не стали основним Законом України.
- 8 червня 1995 р. було прийнято Конституційний договір між Верховною радою України та Президентом України.
- 11 березня 1996 р. Конституційна комісія схвалила проект Конституції й передала його на розгляд Верховної ради.

ФОРМА ДЕРЖАВИ ЗГІДНО З ОСНОВНИМИ ЗАКОНАМИ (КОНСТИТУЦІЯМИ)

Питання для порівняння	Конституція 1978 р. зі змінами й доповненнями 1990—1993 рр.	Конституційний договір 1995 р.	Конституція України 1996 р.	Зміни й доповнення до Конституції України від 8 грудня 2004 р. (набрали чинність від 1 січня 2006 р.)	Визнання Конституційним судом України (30 вересня 2010 р.) неконституційною процедуру внесення змін 2004 р. Відновлення Конституції в редакції 1996 р.
Політичний режим	Демократичний	Демократичний	Демократичний	Демократичний	Демократичний
Форма правління	Президентсько-парламентська республіка	Президентсько-парламентська республіка	Президентсько-парламентська республіка	Парламентсько-президентська республіка	Президентсько-парламентська республіка
Законодавча влада	Верховна Рада України	Верховна Рада України	Верховна Рада України	Верховна Рада України	Верховна Рада України
Виконавча влада	Президент України, Кабінет Міністрів України	Президент України, Кабінет Міністрів України	Кабінет Міністрів України на чолі з Прем'єр-міністром України	Кабінет Міністрів України на чолі з Прем'єр-міністром України	Кабінет Міністрів України на чолі з Прем'єр-міністром України
Судова влада	Верховний суд України	Верховний суд України	Конституційний суд України Верховний суд	Конституційний суд України Верховний суд	Конституційний суд України, Верховний суд
Форма державного устрою	Унітарна держава й територіальна автономія Республіка Крим	Унітарна держава й територіальна автономія Республіка Крим	Унітарна держава й територіальна автономія Республіка Крим	Унітарна держава й територіальна автономія Республіка Крим	Унітарна держава й територіальна автономія Республіка Крим

Вибори до Верховної ради України 1998 р.

- особливістю виборів до ВРУ 1998 р. стало те, що одна половина депутатів обиралася за пропорційною системою, інша — за мажоритарною. Запровадження змішаної системи виборів передбачало зміцнення партійної системи й більш чітку структурування парламенту.
- До виборів 29 березня 1998 р. зареєстровано 30 списків кандидатів у депутати від політичних партій, виборчих блоків партій і в середньому по 20—25 кандидатів у депутати в одномандатних виборчих округах

Результати виборів

- У голосуванні взяли участь понад 26,5 млн виборців із 37,5 млн (майже 70,8 %, що трохи менше, ніж на виборах 1994 р.).
- За підсумками голосування, у загальнодержавному багатомандатному окрузі 4%-й бар'єр подолали Комуністична партія України (24,65 % — 84 депутатські мандати), народний рух України (9,4 % — 32), виборчий блок Соціалістичної партії України та Селянської партії України «За правду, за народ, за Україну!» (майже 8,6 % — 29), Партія зелених України (5,4 % — 19), народно-демократична партія (5 % — 17), Всеукраїнське об'єднання «Громада» (майже 4,7 % — 16), Прогресивна соціалістична партія України (4 % — 14), Соціал-демократична партія України (об'

Домашнє завдання

- підготувати повідомлення за темою «Здобутки й прорахунки держа-вотворчих процесів, що відбувалися в 1994—1999 рр.».